

Prof. Israel (Issi) Doron

פרופ' ישראל (איסי) דורון

זקנה ומשפט - סיליבוס

שנה"ל תשע"ט, 2019/2018
מס' קורס 287.4702

המרצה: פרופ' ישראל דורון

תוכנית לא סופית – ייתכנו שינויים

כללי

השיעור עוסק בהיבטים המשפטיים השונים של זכויות הזקנים בישראל ומעמדם המשפטי.

מטרות השיעור

1. הכרת תחום הפעולה של ענף הזקנה והמשפט.
2. הכרת יכולת השימוש במשפט ככלי לשינוי מעמדם החברתי של הזקנים בחברה.
3. הכרת מכלול החוקים הישראליים הרלבנטיים לזכויות הזקנים.
4. הקניית יכולת שימוש בכלי המשפט השונים לפתרון בעיותיהם השונות של הזקנים.
5. הקניית ראייה ביקורתית על פעילות מערכת המשפט בכל הנוגע לזכויות הזקנים.

תכני השיעורים

1. מבוא – הצורך בענף המשפט והזקנה.
2. גילנות והשלכותיה
3. סדרת שיעורים במושגי יסוד במשפט הישראלי
4. מודל רב מימדי.
5. היבטים חוקיים של תופעת ההתעללות וההזנחה
6. אפטרופסות על זקנים
7. המתת חסד והזכות לבריאות
8. תכנון ומניעה משפטית בזקנה
9. העצמה משפטית לזקנים.
10. מגמות בהתפתחות ענף הזקנה והמשפט.

מטלות הקורס

1. מבחן, חומר פתוח, שעה וחצי עד שנתיים, 100% אמריקאי, בין 30 ל-40 שאלות.
2. נוכחות חובה; השתתפות פעילה ותרומה משמעותית עשויים להעניק עד 8 נקודות בonus.

רשימת מקורות כללית

(הרשימה להלן הינה רשימה כללית. לצידה תחולק רשימת קריאה מפורטת)

1. דורון, **משפט, צדק וזיקנה**. (מהדורה שניה, הדפסה שלישית, 2014). ירושלים: אשל. (נמצא און-ליין)
2. דורון, **זיקנה בהיכלים של צדק** (תל אביב: רסלינג, 2012)
3. L. Frolik, **Aging and the Law: an Interdisciplinary Reader** (Philadelphia: Temple U. Press, 1999)

דרכי תקשורת:

יום ושעת קבלה – יום ד', 12:00 – 13:00; חדר 1014 מגדל אשכול.

טלפון: 8249954-04, דוא"ל: idoron@univ.haifa.ac.il

ייתכנו שינויים בתכנית.

Prof. Israel (Issi) Doron

פרופ' ישראל (איסי) דורון

אוניברסיטת חיפה
הפקולטה למדעי רווחה ובריאות - החוג לגרונטולוגיה
משפט זיקנה - רשימת קריאה - תשע"ט
החוג לגרונטולוגיה

כללי:
הקורס, מבחינת חובת הקריאה, מבוסס בעיקרו על ספרו של ד"ר ישראל דורון (2010). **משפט, צדק וזיקנה**. ירושלים: אש"ל (מהדורה שנייה). הספר נמצא פול-טקסט און-ליין. כמו כן בחלקו הקורס גם יתבסס על הספר של פרופ' דורון (2012) **זיקנה בהיכלים של צדק**. ת"א: רסלינג.

חלק ראשון: מבוא לתורת המשפט

שיעור 1 – חוק זיקנה: מבוא כללי
הספר משפט, צדק וזיקנה – הקדמה, מבוא ופרק ראשון (עמודים 53-11).

L.A. Frolik & A. P. Barnes "An Aging Population: A Challenge to the Law" (1991)
Hastings Law Journal 683.

שיעור 2-4 – המהפיכה החוקתית בישראל והשפעתה על הזקנים בישראל
חובה:

מגילת העצמאות.
החלטת הררי (מצוטט מתוך פרק בספר).
חוק המעבר לכנסת השנייה.
חוק יסוד: הכנסת (סעיפים נבחרים).
חוק יסוד: כבוד האדם וחירותו.
חוק יסוד: חופש העיסוק.
ברק, "המהפיכה החוקתית: זכויות יסוד מוגנות", תשנ"ב, משפט וממשל, א', תשנ"ב, עמ' 9-35.
אצקין, ב. (1980). תורת המשטרים: הפירמידות של הנורמות והמוסדות, עמ' 120 – 126.

חלק שני: משפט זיקנה

שיעור 5 - חוק זיקנה והמודל הרב מימדי
הספר משפט, צדק וזיקנה – פרק שני – המודל הרב מימדי (עמודים 66-54).

שיעור 6 – מעגל ההגנה = התעללות בזקנים
הספר משפט, צדק וזיקנה - פרק רביעי – כשהחוק פוגש התעללות בזקנים (עמ' 120-88).
ת.פ. (מחוזי, נצרת) 1209/01, מ"י נ. רועי בן יהודה כרמלי
ת.פ. 10141-03-09 מדינת ישראל נ. אירנה חיימוב
חוק הגנה על חוסים, תשכ"ו-1966
חוק הכשרות המשפטית והאפוטרופסות, תשכ"ב-1962 (הפרק העוסק באפוטרופסות על בגירים)
חוק העונשין, תשל"ז-1977 (פרק הגנה על קטינים וחסרי ישע)
חוק למניעת אלימות במשפחה, תשנ"א-1991
חוק למניעת הטרדה מאיימת, תשס"ב-2001

שיעור 7-8 – מעגל ההגנה = אפוטרופסות
חוק הכשרות המשפטית והאפוטרופסות, תשכ"ב-1962.
דורון, י. (2008). הבלתי נראים – זקנים בצל אפוטרופסות משפטיות. מתוך י. רונן, י. דורון, וו. סלונים-נבו (עורכים) הדרה חברתית וזכויות אדם בישראל (עמ' 205-232). ת"א: רמות.
תיקון 14 לחוק הכשרות המשפטית והאפוטרופסות + התקנות מכוחו.

Prof. Israel (Issi) Doron

פרופ' ישראל (איסי) דורון

שיעור 9- זקנים ובני משפחתם

הספר משפט, צדק וזיקנה – פרק חמישי – כשהחוק פוגש בני משפחה – (עמ' 142-121).
בג"צ 4613/03, עו"ד אריה שחם נ. שר הבריאות
חוק לתיקון דיני המשפחה (מזונות) תשי"ט 1959
חוק שירותי הסעד תשי"ח 1958
תקנות שירותי הסעד (טיפול בנזקקים) תשמ"ו 1986
חוק דמי מחלה (העדרות בשל מחלת הורה) תשנ"ג 1993
חוק פיצויי פיטורין, תשכ"ג-1963.

שיעורים 10-11 – תכנון הזיקנה + סדנא בתכנון משפטי

הספר משפט, צדק וזיקנה – פרק שישי – כשהחוק מנסה לתכנן את הזיקנה (עמ' 159-143).
חוק זכויות החולה, תשנ"ו-1996.
חוק החולה הנוטה למות, תשס"ו-2005.
ה"פ (ת"א) 1141/90 בנימין אייל נ. ד"ר וילנסקי ואח' פ"מ תשנ"א 3 181.
ה"פ (ת"א) 759/92 מרים צדוק נ. בית האלה בע"מ ואח' פ"מ נב 2 485.
ה"פ 288/04 פלונית נ. מרכז רפואי בני ציון

שיעור 12 – העצמה ופוליטיקה בחקיקת הזיקנה

הספר משפט, צדק וזיקנה – פרק שביעי ופרק הסיכום (עמ' 197-160 ו- 232-228).
ר. בן ישראל וג. בן ישראל "כבוד חברתי, מעמד והתארגנות ייצוגית" (2002) ט' עבודה חברה ומשפט 229.
י. דורון וכ.שי, (2010) גילנות הזנחה והפקרה, בתוך מדינה מפקירה מדינה משגיחה עורכים: חנה כץ וארז צפדיה, הוצאת רסלניג, 261.